

„Učení“ nepsané („nauka“ nepsaná)

Každý filosof (skutečný, opravdový) má vedle toho, co kdy napsal – a dokonce i co kdy řekl (oproti Platónovu mínění) – svou „nauku“ či své „učení“, které nejen že (ještě) nenapsal, ale dokonce ještě ani nevyslovil, ba plně nepomyslel, nemyslel, myšlenkově neuchopil, neřku-li „promyslel“ (a pravděpodobně nikdy nevysloví a nenapíše, a nejspíš ani nedomyšlí). Je to vlastně něco jako „podzemí“ jeho myšlení. A co je nejdůležitější: toto „podzemí“ je v pohybu, není nehybné, jednou provždy nějak „dané“ (zejména to není žádný relikv něčeho, co se už stalo a co po sobě zanechalo stopy), ale co se formuje a pak dále proměňuje mnohem pomaleji než samo (filosofovo) aktivní, živé myšlení, a co – jak se mi zdá – je ve velmi úzkém vztahu k „nápadům“, možná přesněji k myšlenkám (ideám), které přicházejí jako nepředmětné výzvy k tomu, aby filosofem byly aktivně myšleny, pomyšleny, myšlenkově uchopeny a ztvárněny. – Co z toho pro nás vyplývá jako hermeneutické pravidlo či zásada? Chceme-li vskutku dobře porozumět nějakému filosofovi, musíme se vždy znovu pokoušet proniknout za všechno to, co kdy řekl a napsal k tomu, co představovalo – a vlastně stále představuje – ono „podzemí“ jeho myšlení. Zajisté jsou tzv. „filosofové“, kteří takové „podzemí“ buď nemají vůbec nebo v něm mají jakýsi chaos, zmatek, nedostatek integrity. Tam pochopitelně zůstává takový požadavek či nárok bezpředmětným, marným a proto neplatným, zbytečným postulátem. Vynikajícím příkladem a přímo vzorem takového přístupu k druhému mysliteli jsou Platónovy dialogy, v nichž je interpretován sám Sókratés, a to navzdory tomu, že ten sám vůbec nic nenapsal. V autoreflexi se ovšem Platón zastavil příliš brzo, když odkazoval ve svém dopise na tzv. „nepsanou nauku“. Je třeba jít mnohem dál a vědět či přinejmenším něco tušit o onom „podzemí“ jako o „před-nauce“ (pochopitelně to není a nemůže být žádná uskutečněná „nauka“), která teprve měla být a snad i trochu začala být „myšlena“, domyšlena a formulována.

(Písek, 100801-1.)